

Iepirkumu pārbaudēs konstatētās problēmas

*Imants Klāvs
Valsts reģionālās attīstības aģentūras
Projektu ieviešanas un uzraudzības departamenta
vecākais eksperts*

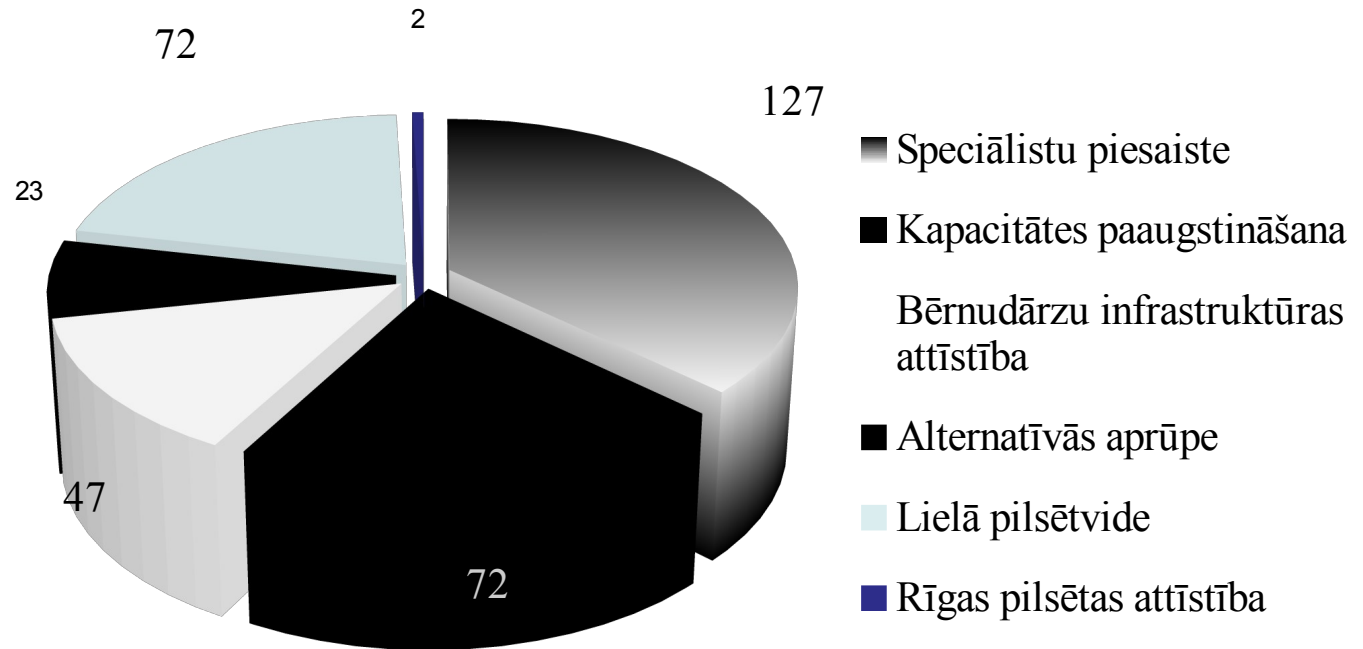

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

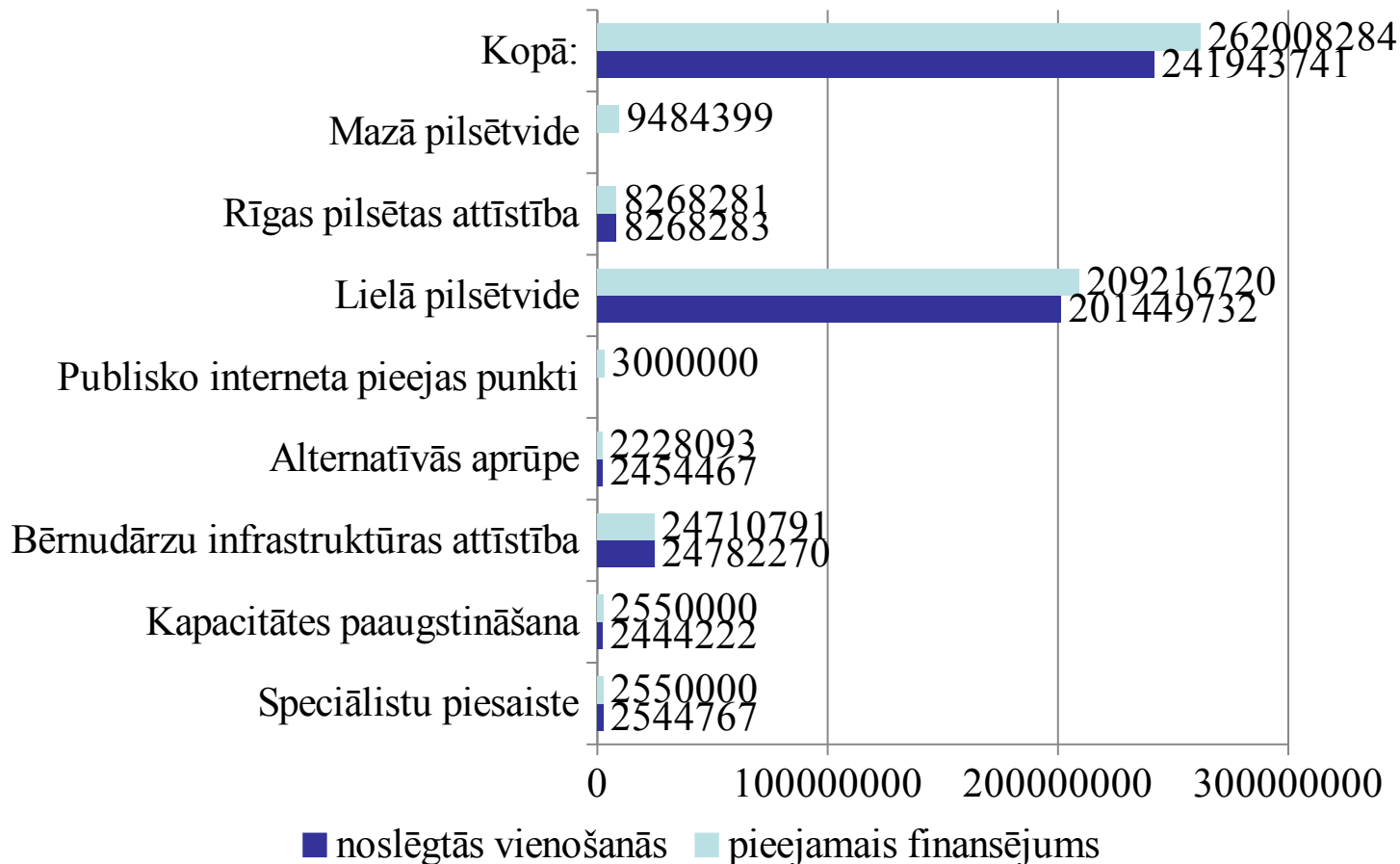
VRAA pārziņā esošās ES fondu aktivitātes*

- VRAA pārziņā 8 aktivitātes (6 ERAF un 2 ESF)
- Noslēgtie līgumi – 343
- VRAA pārziņā esošo aktivitāšu finansējuma saņēmēji: pašvaldības

VRAA kopējais ES fondu aktivitāšu finansējums*

* pārskata periods līdz 2012.gada 1.janvārim

Projektu ieviešanas uzraudzība

- Konstatēto neatbilstību kopskaits - 49*, t.sk.:
 - 42 gadījumos faktiskas neatbilstības (34 % no kopējām neatbilstību izmaksām)
 - 7 gadījumos ir pārtraukta vienošanās (66 % no kopējām neatbilstību izmaksām)
- No 42 faktiskajām neatbilstībām:
 - 35 neatbilstības pilnībā vai daļēji radušās Publisko iepirkumu likuma neievērošanas rezultātā
 - Lielākā neatbilstoši veiktu izdevumu daļa (~90%) no visām neatbilstošajām izmaksām saistīta ar Publisko iepirkumu likuma neievērošanu
- Izlases kopa - pabeigto projektu skaits – 123

* pārskata periods līdz 2012.gada 1.septembrim

Konstatētās neatbilstības

Aktivitātes Nr.	Neatbilstību skaits	Neatbilstību kopsumma	Tajā skaitā pārtraukta vienošanās	
			Neatbilstību skaits	Neatbilstību kopsumma
3.1.4.3.	16	744 980,69	1	494 428,44
3.1.4.4.	5	43 726,89	1	20 046,00
3.6.1.1.	19	2 142 496,69	4	1 450 612,50
1.5.3.1.	5	12 445,29	1	6 503,50
1.5.3.2.	4	8 096,41	0	0,00
Kopā	49	2 951 745,97	7	1 971 590,44

Tipiskākie neatbilstību gadījumi

- Trūkumi iepirkumu dokumentācijā vai iepirkumu norisē
- Nav ievēroti aktivitātes īstenošanu regulējošie Ministru kabineta noteikumi vai noslēgtā vienošanās/līguma par projekta īstenošanu noteikumi:
 - izmaksas nav radušās projekta īstenošanas laikā
 - izmaksu faktiskais apmērs pārsniedz attiecināmo izmaksu procentuālos ierobežojumus
 - projektā iepirktais aprīkojums neatbilst noteiktām prasībām (piemēram, attiecināms tikai iebūvējams aprīkojums)
 - veikta apmaksa par faktiski neveiktiem būvdarbiem

Tipiskākās publisko iepirkumu neatbilstības I

- Nepareiza iepirkuma dokumentācijā noteikto prasību piemērošana (14)
- Rodas pasūtītājam atkāpjoties no iepirkuma dokumentācijā noteiktajām prasībām, pasūtītājs nolemj, ka konkrēta dokumenta (sertifikāta, pieredzi apliecinoša dokumenta u.c.) iesniegšana nav tik nozīmīga un faktiski atzīst par uzvarētāju izvirzītajām prasībām neatbilstošu pretendentu
- Tehniskajām un profesionālajām spējām izvirzīto prasību definēšanas trūkumi, kvalifikācijas prasībām neatbilstoša pretendenta izvēle, neatbilstošs tehniskais piedāvājums
- ! Nav tāda iedalījuma kā būtiskas un nebūtiskas prasības, ja kāda prasība ir ietverta iepirkuma nolikumā – tā ir būtiska un tā ir jāvērtē

Tipiskākās publisko iepirkumu neatbilstības II

- Iepirkuma priekšmeta nepamatota sadalīšana (9), kuras rezultātā konstatē neatbilstību publicitātes procedūrām (Publisko iepirkumu likuma 9.pants ceturrtā daļa)
 - Laika periods, kurā plānot projekta iepirkumus
 - Publisko iepirkumu likums nenosauc konkrētus kritērijus, pēc kādiem pasūtītājam ir jāvadās, lemjot par iepirkumu apvienošanu vai dalīšanu, bet uzsver, ka pasūtītājam jāizvērtē preču funkcionālā vai tehniskā līdzība, piegādes termiņi, kā arī iespējamo pretendentu loks
 - Budžeta gads, projekta kopējais īstenošanas termiņš
 - Nav noteikta vienota prasība iekļaut iepirkuma plānā visus iepirkumus
 - Ja projekts ietver vairākus savstarpēji nesaistītus, bet līdzīga veida objektus

Tipiskākās publisko iepirkumu neatbilstības III

- Atkārtoti jāizvērtē iepirkuma nepamatotas sadalīšanas risks, ja
 - projektā iekļauj jaunas aktivitātes (revīzijas iestādes konstatējums par jauna iepirkuma veikšanu, iekļaujot projektā Nr.3DP/3.1.4.4.0/09/APIA/VRAA/063 jaunu darbību)
 - vai
 - būvdarbu laikā ir radušies jauni darbi, kuri nav neparedzami
- Publisko iepirkumu likuma 9.panta sestā un septītā daļa (20% no visu daļu kopējās paredzamās līgumcenas)
- Iepirkuma priekšmeta nepamatota apvienošana (būvdarbu līguma gadījumā iepērkot specifiskas iekārtas, plānojot daudzveidīga aprīkojuma piegādes)

Tipiskākās publisko iepirkumu neatbilstības IV

- Līguma slēgšanas tiesību piešķiršana bez konkursa, nepareizi piemērojot sarunu procedūru (7) (biežākie trūkumi papildu darbu iepirkumos)

Papildu darbi, kas radušies neparedzētu apstākļu dēļ, ja:

- kopējā līgumcena nepārsniedz 50 % no iepriekš noslēgtā līguma līgumcenas (nosakot līgumcenu ņem vērā papildu darbu izmaksas, neatņemot izslēdzamo darbu izmaksas);
- būvdarbus veic vai pakalpojumus sniedz iepriekš noslēgtā līguma izpildītājs;
- papildu būvdarbus vai pakalpojumus nevar:
 - tehniski vai ekonomiski nodalīt no iepriekš noslēgtajā līgumā paredzētajiem būvdarbiem
vai
 - pakalpojumiem, neradot ievērojamas grūtības pasūtītājam,
vai
- arī papildu būvdarbi vai pakalpojumi ir būtiski nepieciešami iepriekš noslēgtā līguma izpildei, kaut arī tos iespējams nodalīt no šajā līgumā paredzēto būvdarbu izpildes vai pakalpojumu sniegšanas

Tipiskākās publisko iepirkumu neatbilstības V

- Trūkumi definējot darbus, kuri nav objektīvi iepriekš neparedzami (nepareizas plānošanas rezultāts, pasūtītāja vajadzību maiņa)
- Iepirkuma veikšanas laiks (vai sakrīt ar būvdarbu izpildu dokumentācijā norādīto informāciju)
- Visi iepirktie papildu darbi pēc rakstura var arī nebūt vienādi (finanšu korekcija no darbu daļas, kas neatbilst nosacījumiem)
- Papildu darbu saskaņošana un pierādījumu saglabāšanas pienākums gadījumos, kad iepirkumu veic Publisko iepirkumu likuma 8.¹panta 10.daļas kārtībā (revīzijas iestādes ieskats par pierādījumu pietiekamību)

Tipiskākās publisko iepirkumu neatbilstības VI

- Iepirkuma procedūras dokumentācijā tiek iekļauti nelikumīgi pretendentu atlases un/vai vērtēšanas kritēriji (3)
 - prasība par reģistrēšanos noteiktos Latvijas Republikas reģistros (piemēram, Latvijas Republikas Būvkomersanta reģistrā)
 - nelikumīgas prasības attiecībā uz pretendentam nepieciešamo pieredzi (pakalpojumiem un piegādēm, būvdarbiem)
 - nesamērīgas prasības pretendenta saimnieciskajam un finansiālajam stāvoklim (apgrozījums)
- ! Īpaši jāpievērš uzmanību Publisko iepirkumu likuma 8.¹panta kārtībā veiktajiem iepirkumiem:
 - kvalifikācijas prasības tiek noteiktas augstākas nekā atklātajās procedūrās

Tipiskākās publisko iepirkumu neatbilstības VII

- tiek piemēroti ierobežojumi apakšuzņēmēju piesaistei būvdarbu gadījumā (var noteikt prasības tikai pretendenta, nevis tā piesaistītajiem apakšuzņēmējiem)
- tiek piemēroti atklātajām procedūrām noteiktie pretendentu izslēgšanas noteikumi (8.¹pantā izslēgšanas noteikumi – nedrīkst būt maksātnespējīgs, jābūt reģistrētam un nedrīkst būt nodokļu parāds)
- *Finansiālās ietekmes noteikšana (Finanšu korekciju vadlīniju grozījumu projekts, 8.¹panta iepirkumiem)*
 - *Iepirkumu uzraudzības biroja un vadošās iestādes ieskatā gadījumos, kad tiek konstatēts nelikumīgas atlases prasības, faktiski nav iespējams izvērtēt pārkāpumu seku būtiskumu (cik potenciālie pretendenti attiecīgo prasību dēļ nepiedalījās iepirkumā)*
 - *10% no līguma vērtības (attiecināmās daļas), ja iespējams noteikt vai kāds pretendents ir atturēts no piedalīšanās iepirkumu procedūrā*

Citas iepirkumos konstatētās kļūdas

- Pasūtītājs savā mājas lapā nav nodrošinājis brīvu un tiešu elektronisku pieeju visai iepirkuma procedūras dokumentācijai
- Netiek paredzēta iespēja, ka pretendents var būt arī fiziska persona
- Saturiski nepilnīga iepirkuma norises dokumentācija (nav atspoguļoti visi būtiskākie pasūtītāja apsvērumi), lēmumā un protokolā norādītie iemesli pretendenta izvēlei/noraidīšanai nesakrīt
- Publisko iepirkumu likuma 39.pantā noteikto izslēgšanas nosacījumu attiecināšana uz tādiem apakšuzņēmējiem, kuri ir piesaistīti tikai kādu noteiktu darbu veikšanai, bet ar to iespējām netiek apliecināta pretendenta atbilstība kvalifikācijas prasībām
- Apakšuzņēmēju piesaistes ierobežošana (pakalpojumu iepirkuma gadījumā)

Citas iepirkumos konstatētās kļūdas

- Nepamatoti noteiktas prasības iepriekšējai pieredzei (struktūrfondu projektā, pašvaldībai, izglītības iestāde)
- Piedāvājuma nodrošinājuma atbilstība Publisko iepirkuma likuma prasībām (neatbilstošs apmērs, forma, termiņš)
- Pretendentiem izvirzītās kvalifikācijas prasības ir nepamatotas vai nesamērīgas (tiek pieprasīts sertifikāts, speciālisti, kuri nav saistīti ar konkrēto iepirkuma priekšmetu, dubultas pieredzes prasība – pretendents un apakšuzņēmējiem vai speciālistiem)
- Vērtēšanas kritēriji nav izstrādāti pietiekami detalizēti (subjektīvs vērtējums saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma izvēles gadījumā)
- Piedāvājuma noraidīšana noformējuma prasību neizpildes dēļ
- Neatbilstošs iesniedzamo dokumentu derīgumu termiņš

Citas iepirkumos konstatētās kļūdas

- Iepirkuma dokumentācijā paredzēta apjomu samazināšana finansējuma trūkuma dēļ, bet nav atrunātā kārtība
- Iepirkuma līguma projekts ir izstrādāts nepilnīgi vai tajā izvirzītās prasības attiecībā uz iepirkuma līguma izpildes nosacījumiem, nav loģiski saistītas ar iepirkuma priekšmetu
- Nesamērīgi īss līguma izpildes termiņš
- Līguma grozījumu kārtība noteikta vispārīgi

Būtiski grozījumi iepirkuma līgumā

- Būtiski grozījumi iepirkuma līgumā, gadījumi definēti Publisko iepirkumu likuma 67.¹pantā (noslēgts būvdarbu līgums = grozījumi būvdarbu līgumā)
- Finanšu korekciju vadlīniju grozījumu projekta 15.punkts neaptver 67.¹panta trešajā daļā noteiktos būtisko grozījumu gadījumus:
 - grozītie iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās noteikumi, ja tie būtu bijuši paredzēti iepirkuma procedūras dokumentos, pieļautu atšķirīgu piedāvājumu iesniegšanu vai citu kandidātu un pretendentu dalību vai izvēli iepirkuma procedūrā
 - ekonomiskais līdzsvars (piemēram, risku sadalījums un tos kompensējošie līdzekļi), ko paredz iepirkuma līgums vai vispārīgā vienošanās, tiek mainīts iepirkuma procedūrā izraudzītā pretendenta interesēs
 - iepirkuma līguma priekšmetā ietver piegādes, pakalpojumus vai būvdarbus, ko neparedz sākotnēji noslēgtais iepirkuma līgums vai vispārīgā vienošanās
 - iepirkuma procedūrā izraudzīto pretendentu (līgumslēdzēju pusi) aizstāj ar citu piegādātāju

Būtiski grozījumi iepirkuma līgumā

- Piemēram, ekonomiskais līdzsvars mainās ne tikai avansa izmaksas kārtības maiņas gadījumā, termiņa pagarinājums pārklājas gan a piemērā, gan b piemērā
- Būtu vēlams dot vienotas vadlīnijas par gadījumiem, kad līguma grozījumu kārtība neatbilst vai daļēji atbilst Publisko iepirkumu likuma noteikumiem, bet ir veikta darbu apjomu palielināšana, vienlaicīgi izslēdzot darbus; veikta darbu apjomu samazināšana; veikta materiālu vai tehnoloģiju aizvietošana (67.¹panta trešās daļas 3.punkts)
- 67.¹panta otrās daļas 1.punkts paredz ka grozījumi pieļaujami, ja iepirkuma līgums vai vispārīgā vienošanās
 - skaidri un nepārprotami paredz grozījumu iespēju,
 - gadījumus, kad grozījumi ir pieļaujami,
 - grozījumu apjomu un būtību
- Pasūtītāja finanšu rezerve (atļaut vai neatļaut) un tās izmantošanas kārtība

Kontaktinformācija

Valsts reģionālās attīstības aģentūra

Elizabetes iela 19

Rīga, LV-1010

tālrunis - 67079030

e-pasts: www.vraa.gov.lv

Paldies!